

Sygn. akt III AUa 622/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Czyżak (spr.)
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń SSA Małgorzata Gerszewska
Protokolant:	sekretarz sądowy Urszula Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2017 r. w Gdańsku

sprawy S. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o składki

na skutek apelacji S. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 kwietnia 2016 r.,
sygn. akt VI U 2004/15

1. oddala apelację;
2. nie obciąża S. W. kosztami procesu za drugą instancję.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Grażyna Czyżak SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń

Sygn. akt III AUa 622/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. powołując się na przepisy art. 83 ust. 1 w zw. z art. 46 ust 1, 32 i 123 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że S. W. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek n: ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w łącznej wysokości wraz z ustawowymi odsetkami -1473,38 zł,

- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres kwiecień 2005 w kwocie 322,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 383 zł

- z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne za okres kwiecień 2005 w kwocie 279,75zł zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 332 zł, kosztami upomnienia 11,60 zł i egzekucji 30,40 zł

- z tytułu składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres kwiecień 2005 w kwocie 44,29zł zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 53 zł, kosztami upomnienia 11,60 zł i egzekucji 5,30 zł

Odwołanie od powyższej decyzji złożył S. W. wnosząc o jej zmianę w całości przez stwierdzenie przedawnienia należności i umorzenie sprawy oraz zwrot wyegzekwowanych już należności pieniężnych ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi I instancji. Z ostrożności procesowej dodatkowo wniósł o umorzenie postępowania wskutek możliwości zastosowania wobec odwołującego tzw. abolicji dla płatników składek na podstawie ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek w związku z tym, że odwołujący był płatnikiem w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie oraz wniosek ubezpieczonego o umorzenie składek przekazał organowi rentowemu do merytorycznego rozpoznania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Bezspornym jest, iż ubezpieczony S. W. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 sierpnia 2005 r.

W Kompleksowym Systemie Informatycznym nie zidentyfikowano wpłat za kwiecień 2005 r. na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Termin płatności składek za kwiecień 2005 roku przypadał na dzień 16 maja 2005 r. W dniu 4 maja 2015 r. wysłano do ubezpieczonego upomnienie w celu wyegzekwowania należności.

Z treści zeznań ubezpieczonego wynika, że nie jest możliwym, żeby nie dokonał wpłaty składek za kwiecień 2005 r., ponieważ regularnie wywiązywał się ze zobowiązań wobec ZUS. Nie przedstawił dowodów wpłaty

Sąd Okręgowy zważył, iż ustawa z dnia 18 grudnia 2002 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 241 poz.2074) wprowadziła zmiany w zakresie terminu przedawnienia należności z tytułu składek określonych w art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z treścią cytowanego przepisu należności z tytułu składek ulegały przedawnieniu po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne z zastrzeżeniem ust. 5- 5d . Od dnia 1 stycznia 2012 r. zmieniony został art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych skrócony został okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne i wynosi 5 lat, a nie jak dotychczas 10 lat (art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców - Dz. U. Nr 232, poz. 1378).

Bieg przedawnienia spornych składek za kwiecień 2005r. rozpoczął się przed 1 stycznia 2012 r., należy zatem najpierw uwzględnić przepis art. 27 powyższej ustawy, regulujący zagadnienia intertemporalne. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu, do przedawnienia należności z tytułu składek, o których mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r, stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu, jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy zauważyć należy, że okres pięcioletni przedawnienia, który rozpoczyna bieg od 1 stycznia 2012 r., kończy się 1 stycznia 2017 r. Natomiast dziesięcioletni okres przedawnienia, który rozpoczął się dla składki za kwiecień 2005 r. od 17 maja 2005 r. (16 maja upływał termin płatności składki) kończyłby bieg odpowiednio 17 maja 2015 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd I instancji stwierdził, że decyzja organu rentowego w zakwestionowanym zakresie dot. obowiązku uiszczenia składek wraz ustawowymi odsetkami jest zgodna z treścią cytowanych wyżej przepisów oraz art. 23 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz.887) w zw. z treścią art. 51 i 53 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku ordynacja podatkowa (Dz. U. nr 137 poz. 926).

Ubezpieczony nie wykazał a na nim spoczywał ciężar dowodu w myśl reguły dowodowej wyrażonej w art. 6 kc, iż dokonał w ustawowym terminie zapłaty składek za miesiąc kwiecień 2005 r. ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Nie dokonał również wpłaty z tytułu w/w składek po otrzymaniu upomnienia z dnia 4 maja 2015r.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Wniosek ubezpieczonego o umorzenie składek Sąd I instancji przekazał organowi rentowemu do merytorycznego rozpoznania na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Apelację od wyroku wywiódł wnioskodawca, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie, w szczególności: art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia powołanego przez odwołującego,
2. sprzeczność poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegająca na błędnym przyjęciu: że powstała zaległość w opłacaniu składek - do których płacenia był zobowiązany odwołujący - podczas, gdy nie istnieją dowody potwierdzające istnienie powyższej zaległości.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez stwierdzenie przedawnienia należności umorzenie sprawy oraz zasądzenie zwrotu wyegzekwowanych kwot na rzecz odwołującego oraz zasądzenie od organu na rzecz odwołującego kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że Sąd I instancji nie uwzględnił zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez odwołującego i nie uzasadnił zasadności przyjęcia teorii niekorzystnej dla skarżącego tj. w zakresie obowiązywania 5-letniego terminu przedawnienia.

Nadto, skarżący podniósł, że Sąd I instancji nie wskazał na dowody zebrane w sprawie, które mogłyby w sposób jednoznaczny przesądzić o braku zapłaty składek przez odwołującego. Nie może stanowić dowodu w sprawie wydruk komputerowy z systemu organu rentowego - wygenerowany po 10 latach - przy jednoczesnym braku dokumentów źródłowych. Brak dokumentacji ubezpieczonego na okoliczność niepłacenia składek stanowi dowód przeciwny tj. świadczy na korzyść ubezpieczonego. Braki dowodowe w zakresie udowodnienia tezy o niepłaceniu składek przez odwołującego - wbrew pozorom - świadczą na jego korzyść. To na organie rentowym spoczywał dowód w wyżej opisanym zakresie. Poza tym w przedmiotowej sprawie istnieją dowody przeciwne tj. takie które świadczą pośrednio o opłacaniu składek przez odwołującego tj.:

- dowód z systemu EWUŚ przeprowadzany przy każdej wizycie lekarskiej odwołującego, gdyby przyjął stanowisko organu, to odwołujący musiałby płacić za świadczenia zdrowotne, bowiem nie był osobą ubezpieczoną.
- wyjazdy do sanatorium odwołującego, które były opłacane przez NFZ

- system PESEL wykorzystywany do sprawdzania uprawnień do świadczeń zdrowotnych.

Nigdy odwołującemu nie odmówiono świadczeń zdrowotnych z ubezpieczenia społecznego albowiem była osobą uprawnioną m.in. na podstawie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Organ rentowy przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2013 r. w sprawie I UK 613/12, w którym wskazano, że do należności składkowych nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012r. (wedle starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednak istotnym zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty ich wymagalności, tak jak o tym stanowi art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, ale od dnia 1 stycznia 2012r. W przywołanym wyroku wskazano, że wyjątek od tej zasady ustanawia ust. 2 powołanego przepisu, stosownie do którego jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012r. nastąpiłoby zgodnie z dotychczasowymi przepisami wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego przepisu.

W przedmiotowej sprawie terminem płatności należnych składek za m-c 04/2005 był 16 maja 2005r., a zatem 10-letni przedawnienia rozpoczął bieg od dnia 17 maja 2005r. do 17 maja 2015r. Wątpliwości nie budzi fakt, że wybór odpowiedniego terminu przedawnienia 5-letniego (liczonego od dnia 1 stycznia 2012r.) lub 10-letniego (liczonego od daty wymagalności składki), zależy od tego, który z nich upływa wcześniej.

Kwestionowane przez Ubezpieczonego zobowiązanie ujęte zostało upomnieniami z dnia 4 maja 2015r. Przedmiotowe upomnienia doręczone zostały w dniu 11 maja 2015r., tj. przed upływem 10-letniego terminu przedawnienia, co skutkować musi uznaniem zarzutów skarżącego za pozbawionych podstaw prawnych. W konsekwencji wobec niezidentyfikowania w Kompleksowym Systemie Informatycznym wpłat za m-ce (...), na podstawie art. 24 ust. 2 powołanej ustawy Zakład zobowiązany jest do dochodzenia nieuregulowanych należności z tytułu składek w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej.

Jak wynika z zapisów w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS S. W. prowadził działalność gospodarczą nieprzerwanie do 1 stycznia 1999r. do 31 sierpnia 2005r. i był zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego od 1 stycznia 1999r. do 04 lutego 2003r. oraz od 01 sierpnia 2003r. do 31 sierpnia 2005r., a do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do ubezpieczenia zdrowotnego od 5 lutego 2003r. do 31 lipca 2003r. W okresie prowadzenia działalności gospodarczej Pan S. W. składał do ZUS dokumenty zgłoszeniowe i rozliczeniowe. Opłacał również należne składki. W wyniku rozliczenia konta w dniu 4 maja 2015r. ujawniono brak opłacenia składek za miesiąc kwiecień 2005r. W związku z tym wysłano w dniu 4 maja 2015r. do skarżącego upomnienie w celu wyegzekwowania należności z tytułu nieopłaconych składek.

Pozwany podkreślił także, iż S. W. podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu jako emeryt od 14 listopada 2007r. i jest prawidłowo weryfikowany przez system eWUŚ.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługiwała na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszej sprawy była decyzja organu rentowego z dnia 21 lipca 2015 r. stwierdzająca zaległości wnioskodawcy S. W. z tytułu nieopłaconych składek za kwiecień 2005 r.

Wskazać na wstępie należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny niniejszej sprawy oraz dokonał wyczerpującej wykładni mających zastosowanie przepisów. Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumenty zawarte w uzasadnieniu Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne, nie znajdując tym samym podstawy do ponownego przytaczania dokonanych już ustaleń faktycznych i rozważań prawnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Zasadniczym zarzutem, na jakim wnioskodawca opierał apelację w niniejszej sprawie, było podnoszone przez niego przedawnienie należności z tytułu składek za spornym okres. Odnosząc się do tego zarzutu, wyjaśnić należy, iż zgodnie z treścią art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. w brzmieniu obowiązującym na dzień 1 maja 2005 r., należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d.

Określony w powyższym przepisie termin przedawnienia składek zmieniony został poprzez przepis art. 11 pkt 1a ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców, otrzymując od dnia 1 stycznia 2012 r. brzmienie: Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

Dla ustalenia, jakie przepisy (w jakim stanie prawnym) będą miały zastosowanie do nieuiszczonych należności wnioskodawcy za kwiecień 2005 r., odwołać się należy do przepisów przejściowych ustawy zmieniającej. Zgodnie z treścią art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców, do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu (ust. 2).

Jak wynika z treści powyższego przepisu, skoro bieg przedawnienia należności z tytułu składek ubezpieczonego rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., to 5-letni termin przedawnienia rozpoczyna się w jego przypadku od dnia 1 stycznia 2012 r. Na mocy art. 27 ust. 2 ww. ustawy z dnia 16 września 2011 r., przedawnienie rozpoczęte przed 1 stycznia 2012 r. nastąpiło z upływem wcześniejszego terminu, czyli z upływem 17 maja 2015 r. (10 lat od dnia wymagalności płatności składek za kwiecień 2015 r.).

Jako że w dniu 4 maja 2015 r. organ rentowy wysłał do wnioskodawcy upomnienie dotyczące zapłaty należnych składek za kwiecień 2005 r., z dniem tym bieg przedawnienia został przerwany. W związku z powyższym, Sąd I instancji trafnie ustalił, iż nie nastąpiło przedawnienie płatności składek za sporny okres.

Nie był również zasadnym zarzut błędnego ustalenia przez Sąd I instancji istnienia zaległości w płatnościach składek. Organ rentowy na podstawie zapisów w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wykazał, iż wnioskodawca nie opłacił składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej za kwiecień 2005 r. Jeśli więc ubezpieczony twierdził, iż składki te opłacił, to zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. to na nim spoczywał ciężar wykazania, iż zapisy przedstawione przez pozwanego nie odpowiadają prawdzie. Tymczasem wnioskodawca nie przedstawił jakiegokolwiek dowodu (dowód wpłaty, wydruk z konta itp.) wskazującego na to, że składki te opłacił. Wbrew twierdzeniom skarżącego, dowodem taki nie jest fakt, iż nie odmówiono mu świadczeń zdrowotnych z ubezpieczenia społecznego, bowiem S. W. od 14 listopada 2007r. podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu jako emeryt.

Uznając zatem rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego za prawidłowe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

W punkcie 2 wyroku Sąd Apelacyjny na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na trudną sytuację materialną wnioskodawcy (emeryt, konieczność opłacenia zaległych składek) nie obciążył wnioskodawcy kosztami procesu za drugą instancję.

SSA Grażyna Czyżak SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń